

اثر پنج عامل بزرگ شخصیت بر انگیزه مشارکت ورزشی در دانشجویان دانشگاه شیراز

حمیدرضا صفری جعفرلو^۱، محمدحسین عبداللهی^۲، امیر قنبرپور نصرتی^۳

چکیده

هدف از تحقیق حاضر مطالعه اثر پنج عامل بزرگ شخصیت بر انگیزه مشارکت ورزشی، در دانشجویان دانشگاه شیراز بود. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه دانشجویان دانشگاه شیراز بود که ۳۷۷ نفر به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. بمنظور گردآوری داده‌های تحقیق از پرسشنامه‌های پنج عامل بزرگ شخصیت نتو (۱۹۹۴) در قالب ۴۶ گویه؛ وانگیزه مشارکت در ورزش لانسدال و همکاران (۲۰۰۸) در قالب ۳۶ گویه؛ استفاده شد. با توجه به نتایج حاصل از مدل یابی معادلات ساختاری، ابزارهای تحقیق از پایایی و روایی تشخیصی قابل قبولی برخوردار بودند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها و شناسایی اثرات متغیرهای تحقیق از مدل یابی معادلات ساختاری و نرم افزار Smart PLS استفاده شد. نتایج حاصل از آزمون مدل تحقیق نشان داد که اثر پنج عامل بزرگ شخصیت شامل برونگرایی ($\beta=0/29$ ، $t=7/50$)؛ گشودگی در تجربه ($\beta=0/16$ ، $t=5/04$)؛ روان‌زندی ($\beta=0/33$ ، $t=2/76$)؛ توافق‌پذیری ($\beta=0/42$ ، $t=8/56$)؛ و وظیفه‌مداری ($\beta=0/26$ ، $t=3/70$) بر انگیزه مشارکت در ورزش دانشجویان، اثری معنی‌دار و مثبت است. همچنین نتایج نشان داد که پنج عامل بزرگ شخصیت در مجموع ۸۷ درصد از تغییرات متغیر انگیزه مشارکت در ورزش را تبیین می‌کنند. با توجه به اثر ویژگی‌های شخصیتی بر انگیزه مشارکت ورزشی می‌توان گفت که توجه به ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان در فرآیند برنامه‌ریزی ورزشی می‌تواند مشارکت در ورزش دانشجویان را افزایش دهد.

واژگان کلیدی: شخصیت، انگیزه، مشارکت ورزشی، دانشجویان، دانشگاه شیراز.

۱- استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه چهرم

۲- استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه شیراز، پست الکترونیکی: abdollahi.1975@yahoo.com

۳- استادیار مدیریت ورزشی دانشگاه کاشان

انگیزش و شخصیت دو مفهوم اساسی روانشناسی هستند که ارتباط نزدیکی با یکدیگر دارند (۱). شخصیت به معنای مجموعه پایداری از تمایلات و ویژگی‌هایی که شباهت‌ها و تفاوت‌های رفتار روانشناختی افراد را تعیین می‌کند، می‌تواند با تمایلات انگیزشی که نیروی محرک رفتار خوانده می‌شوند ارتباط نزدیکی داشته باشد (۲). اگر نیاز را به عنوان یک سازه انگیزشی تشکیل دهنده اساس صفات شخصیت تلقی کنیم، پیوند انگیزش و شخصیت را در نظریه‌های شخصیت مختلف می‌توان مشاهده کرد که تمایلات انگیزشی مانند نیاز به پیشرفت و دوست داشتن را ذاتی دانسته و نیازها را به عنوان صفات شخصیت به کار برده اند که بوسیله آنها می‌توان افراد را از یکدیگر متمایز کرد (۳). مازلو (۱۹۸۷) در کتاب خود با عنوان «انگیزش و شخصیت» به صورت غیرمستقیم، انگیزه‌ها را سازمان-دهنده شخصیت، و شخصیت را پیش زمینه انگیزه‌ها می‌داند (۴). ورتمن و همکاران (۲۰۰۱) هم معتقد هستند چون صفات شخصیتی، عواطف و رفتارها و انگیزه‌های فرد را رقم می‌زنند، این فرض منطقی است که صفات شخصیتی زیربنای تفاوت‌های فردی در جهت‌گیری انگیزش و اهداف است (۵). مطالعات فراوانی در مورد رابطه شخصیت و انگیزش انجام گرفته است که از مهمترین آنها می‌توان به کوماراجا و کاراواو (۲۰۰۷)، شاهار و همکاران (۲۰۰۵) و زوینگ و وبستر (۲۰۰۴) اشاره کرد (۶، ۷، ۸). اما یکی از نظریه‌های مهم در رابطه با شخصیت که بسیار جامع و فراگیر نیز است، مدل پنج عامل بزرگ کاستا و مک کری (۲۰۰۴) می‌باشد که می‌تواند معرف جنبه‌های عمده و مهم شخصیت باشد (۹). در جدول شماره ۱ ابعاد بزرگ شخصیت از دیدگاه کاستا و مک کری به همراه تعاریف آنها شرح داده شده است.

جدول ۱. ابعاد پنجگانه شخصیت از دیدگاه کاستا و مک کری

تعریف	ابعاد شخصیتی
میزان اجتماعی بودن یا به عبارتی کمیت و کیفیت تعامل با افراد دیگر	برون گرایی ^۷
میزان توافق در اندیشه، احساسات و عمل نسبت به دیگران	توافق پذیری ^۸
میزان مسئولیت پذیری، سخت کوشی و هدفگرا بودن	وظیفه شناسی ^۹
میزان بی ثباتی در احساسات و غالب شدن هیجانات منفی به افراد	روانزندی ^{۱۰}
میزان انعطاف پذیری و پذیرش موقعیت‌های جدید	گشودگی در تجربه ^{۱۱}

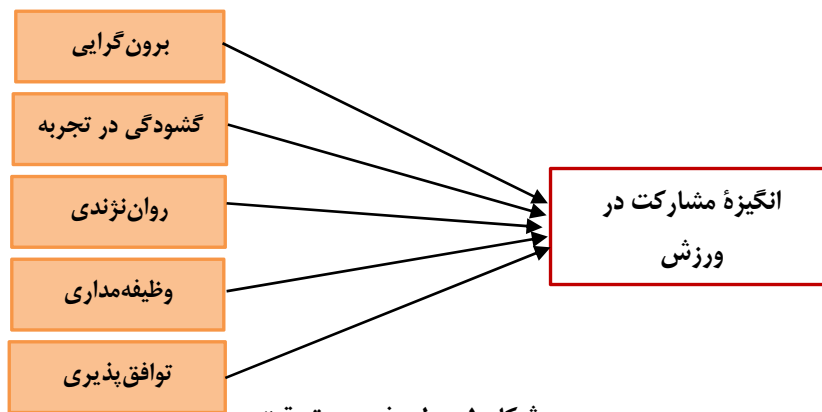
در گستره مطالعاتی که در رابطه با شخصیت در علوم رفتاری صورت گرفته است، رابطه شخصیت و رفتارهای ورزشی نیز به عنوان یکی از مباحث مهم در علوم مدیریت ورزشی، جامعه شناسی ورزشی و روانشناسی ورزش

1. Vermetten
2. Komarraju&Karau
3. Shahr
4. Zweing& Webster
5. Big five
6. Costa & McCrae
7. Extraversion
8. Agreeableness
9. Conscientiousness
10. Neuroticism
11. Openness to Experience

مطرح گردیده است. وان دن^۱ و همکاران (۲۰۰۱) شخصیت ورزشی را ویژگیهای فردی یک ورزشکار می داند که افکار، احساسات و نهایتاً رفتار ورزشی وی را مشخص و قابل پیش بینی می کند (۱۰). مدل پنج عامل بزرگ شخصیت، زیربنای بسیاری مطالعات در رابطه با شخصیت و ورزش (قادری و همکاران، ۲۰۱۲؛ میرزایی و همکاران، ۲۰۱۳؛ آلن و همکاران، ۲۰۱۱؛ بینگ بوگا^۲ و همکاران، ۲۰۱۲؛ دوبرسک و بارکلینگ^۳؛ ۲۰۰۸؛ اینگلیدیو و مارکلند^۴ ۲۰۰۸، ۲۰۰۴؛ کیسلر^۵ و همکاران، ۲۰۱۲؛ لویس و ساتون^۶؛ ۲۰۱۲، مک کلوی^۷ و همکاران، ۲۰۰۳) می باشد که در ادامه به برخی از اهم این مطالعات و نتایج آنها اشاره می شود (۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰). قادری و همکاران (۲۰۱۲) در تحقیقی که بر روی ورزشکاران حرفه ای و قهرمان انجام دادند به بررسی رابطه بین پنج عامل بزرگ شخصیت و میزان موفقیت آنها پرداختند. نتایج نشان داد که ویژگی های توافق پذیری و وظیفه مداری شخصیت، پیش بین معناداری برای موفقیت ورزشی است (۱۱). در تحقیقی دیگر، مک کلوی و همکاران (۲۰۰۳) در بررسی تفاوت پنج عامل شخصیت در بین ورزشکاران و غیر ورزشکاران به این نتیجه رسیدند که در برخی از جنبه های شخصیت مانند برونگرایی، تفاوت معناداری بین ورزشکاران و غیرورزشکاران مشاهده نگردید در حالیکه در برخی دیگر روانزندی این تفاوت معنادار بود و ورزشکاران نمرات پایین تری را نسبت به غیر ورزشکاران کسب نمودند (۲۰). حتی تحقیقاتی نیز در نوع ورزش انتخابی و نحوه شرکت در ورزش انجام گردید که نتایج جالبی در پی داشت. دوبرسک و بارکلینگ (۲۰۰۸) به بررسی این موضوع پرداختند که آیا افراد با شخصیت های مختلف ورزشی، رشته های مختلف ورزشی را انتخاب می کنند و آیا علاقه به شرکت در رشته های مختلف ورزشی با عوامل شخصیت این افراد رابطه خاصی دارد؟. در نتایج بدست آمده نشان داده شد که افرادی که در ورزش های تیمی شرکت می کنند، عامل برونگرایی شخصیت در آنها بیشتر است. همچنین ورزشکاران ورزشهای تیمی از لحاظ روانزندی امتیاز پایین تری نسبت به ورزشکاران رشته های انفرادی بدست آوردند (۱۵). شناخت شخصیت ورزشکاران در محیط ورزشی بسیار مهم است چرا که مریدان ورزشی می توانند با شناخت شخصیت های مختلف بازیکنان، علاوه بر استفاده بهینه از آنها در موقعیت های خاص، کنترل این بازیکنان را در طول بازی و نحوه بازی آنها را نیز کنترل نمایند (۱۲). در این راستا، اینگلیدیو و مارکلند (۲۰۰۸) ویژگیهای متفاوت شخصیت را در انگیزش مشارکت ورزشی بسیار مهم می دانند. از نظر این محققان، گشودگی تجربه، توافق پذیری و برونگرایی از مهمترین ویژگیهای شخصیتی می باشند که میل به شرکت در فعالیت ورزشی را بهبود می دهند و در مقابل روانزندی از ویژگیهایی است که انگیزش شرکت در فعالیت ورزشی را کاهش می دهند (۱۶). لویس و ساتون (۲۰۱۱) اعتقاد دارند که ویژگیهای شخصیتی افراد در کنترل مشارکت ورزشی آنها نیز موثرند بطور مثال افرادی که دارای روانزندی بالایی هستند نیاز به کنترل خارجی برای شرکت یا مداومت برنامه های ورزشی دارند و در مقابل افرادی که دارای وظیفه مداری بالایی هستند، نیاز به کنترل خارجی ندارند و به صورت خود تنظیم در این برنامه ها شرکت می کنند (۱۹).

1. Van den
2. Allen
3. Binboga
4. Dobersek and Bartling
5. Ingledew and Markland
6. Kaiseler
7. Lewis & Sutton
8. McKelvie

از سویی، با توجه به افزایش فقر حرکتی در بین افراد جامعه، انگیزه مشارکت در ورزش یکی از حیطه‌های مطالعاتی مهم در ورزش است که در ارتباط با بسیاری از عوامل مورد بررسی قرار گرفته است. دانشجویان به دلیل اینکه بیشتر در معرض این فقر حرکتی می‌باشند، گروه هدف مهمتری برای این مطالعات بوده‌اند. بطور مثال، لی یو و همکاران (۲۰۱۱) مولفه‌هایی مانند سلامتی، کسب توجه، لذت جویی و رقابت طلبی را در بین دانشجویان به عنوان انگیزه مشارکت ورزشی بیان نموده‌اند (۲۱). این در حالی است که جعفری و همکاران (۲۰۱۰) نوع این انگیزش‌ها را در شدت و زمان انجام فعالیت‌های ورزشی توسط دانشجویان موثر می‌دانند (۲۲). همچنین در بسیاری از تحقیقات عواملی مانند جنسیت (۲۳، ۲۴)، سن (۲۵، ۲۶)، شرایط اجتماعی (۲۷)، امکانات (۲۸) و یا عقاید و رفتارهای شخصی (۱۲) به عنوان عوامل تعیین‌کننده انگیزه مشارکت در ورزش اشاره گردیده است. در این میان تحقیقات معدودی نیز به بررسی تأثیر ابعاد شخصیت افراد در مشارکت ورزشی پرداخته‌اند که از مهمترین و مرتبط‌ترین آنها می‌توان به تحقیق برینکمن (۲۰۱۳) اشاره کرد که تحقیقی با موضوع ارتباط ابعاد شخصیت و خود انگیزشی در ورزش را در بین دانشجویان انجام داد. در این تحقیق برخی از ابعاد شخصیت مانند برونگرایی و توافق پذیری، پیش‌بینی‌کننده‌های قویتری برای مشارکت دانشجویان در ورزش بدست آمدند (۲۹). در برخی دیگر از تحقیقات انجام شده نیز به ویژگی‌های شخصیتی در مشارکت ورزش اشاره‌ای گردیده است (۳۰، ۱۲) اما کمتر تحقیق به بررسی این ویژگی‌ها بر اساس پنج بعد بزرگ شخصیت پرداخته است. نباید از نظر دور داشت که شناخت روانشناختی هر گروه، جامعه و سازمانی می‌تواند به مدیریت آن کمک شایانی کند و در پیش‌بینی روند اجرای بسیاری از برنامه‌های ورزشی نقش تعیین‌کننده‌ای را ایفا نماید. بنابراین با توجه به اهمیت و غنای این موضوع و همچنین اطلاعات مفیدی که یافته‌های آن می‌تواند برای شناخت انگیزش‌های مهم در ارتباط با شخصیت دانشجویان، برای مشارکت در ورزش داشته باشد، تحقیق حاضر به بررسی تأثیر ابعاد بزرگ شخصیت در انگیزه مشارکت ورزشی دانشجویان دانشگاه شیراز، در قالب مدل مفهومی زیر دارد.

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

1. Liu
2. Brinkman

روش شناسی تحقیق

تحقیق حاضر توصیفی از نوع همبستگی است که به روش میدانی انجام شده است. جامعه آماری این تحقیق شامل دانشجویان دانشگاه شیراز در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ که در حدود ۲۰۰۰۰ نفر می باشد. انتخاب نمونه های تحقیق بصورت نمونه گیری تصادفی ساده انجام گردید، و در نهایت ۳۷۷ نفر بر اساس جدول حجم نمونه کرجسی و مورگان به عنوان نمونه آماری تحقیق انتخاب شدند. در توزیع پرسش نامه های تحقیق، سعی شد که در تمامی دانشکده ها، خوابگاهها، مراکز علمی، فرهنگی و ورزشی این دانشگاه پرسش نامه ها توزیع و جمع آوری گردد. بمنظور گرد آوری داده های تحقیق از پرسشنامه های پنج عامل بزرگ شخصیت نتو^(۱) (۱۹۹۴) در قالب ۴۶ گویه؛ وانگیزه مشارکت در ورزش (BRSQ) لانسدل و همکاران^(۲) (۲۰۰۸) در قالب ۳۶ گویه؛ استفاده شد. برای آزمون مدل تحقیق، از مدل یابی معادلات ساختاری استفاده شده است. تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SmartPLS انجام شد.

یافته های تحقیق

بمنظور اندازه گیری همسانی درونی یا پایایی سازه ها، ملاک های سه گانه فرنل و لاکر^(۳) مدنظر قرار گرفت. اولین ملاک بررسی پایایی، بار عاملی متغیرهای مشاهده شده می باشد. حداقل بار عاملی برای هر متغیر مشاهده شده ۰/۵ می باشد (۳۰). نتایج حاصل از الگوریتم PLS نشان داد که بار عاملی بدست آمده در سطح قابل قبولی قرار دارند. دومین ملاک بررسی پایایی سازه ها، ضریب دیلون - گلد اشتاین یا پایایی ترکیبی^(۴) (شاخص سازگاری درونی مدل اندازه گیری) سازه ها می باشد که باید بیشتر از ۰/۷ باشد. مقادیر بدست آمده برای این شاخص نیز حاکی از پایایی قابل قبول سازه ها بود (جدول ۱). سومین ملاک جهت بررسی ثبات درونی سازه ها، میانگین واریانس استخراج شده یا AVE^(۵) می باشد. میانگین واریانس استخراج شده بیانگر مقدار واریانس تبیین شده متغیرهای مکنون توسط متغیرهای مشاهده شده^(۶) مربوطه است. مقادیر بالاتر از ۰/۵ برای این ملاک قابل قبول می باشد (جدول ۱)، (۴). با توجه به نتایج جدول (۱) سازه ها و نشانگرهای آنها از پایایی قابل قبولی برخوردار هستند. این امر بیانگر قابل اعتماد بودن ابزارهای تحقیق برای استفاده می باشد.

بمنظور بررسی روایی تشخیصی یا واگرایی سازه های تحقیق، چین^(۷) (۱۹۹۸)، پیشنهاد می کند که جذر AVE یک سازه باید بیشتر از همبستگی آن سازه با سازه های دیگر باشد (۴). با توجه به نتایج جدول (۲) می توان بیان کرد که سازه های مورد بررسی در تحقیق حاضر از روایی تشخیصی خوبی برخوردار می باشند. همچنین برای بررسی کیفیت یا برازش مدل اندازه گیری، تنن هاوس و همکاران^(۸) (۲۰۰۵)، شاخص بررسی اعتبار اشتراک^(۹) را پیشنهاد می کنند. مقادیر مثبت این شاخص نشان دهنده کیفیت مناسب ابزارهای اندازه گیری می باشد (۴). با توجه به این امر و نتایج جدول (۱)، ابزارهای مورد استفاده در تحقیق حاضر از کیفیت مناسبی برخوردار می باشند.

1. Neo
2. Behavioral Regulation in Sport Questionnaire
3. Lonsdale, et al
4. Fornell&Larcker
5. Composite Reliability(CR)
6. Average Variance Extracted (AVE)
7. Chin
8. Construct Cross validated Communalilty

جدول ۱. شاخص‌های بررسی پایایی سازه‌های تحقیق

Commuality	Cronbachs Alpha	R Square	CR	AVE	سازه
۰/۳۷	۰/۸۱	-	۰/۷۲	۰/۶۰	برون گرایی
۰/۳۱	۰/۷۶	-	۰/۷۸	۰/۶۲	گشودگی در تجربه
۰/۴۴	۰/۶۹	-	۰/۷۰	۰/۵۳	روانزندی
۰/۳۵	۰/۸۰	-	۰/۸۶	۰/۶۹	وظیفه مداری
۰/۴۶	۰/۷۷	-	۰/۷۳	۰/۵۱	توافق پذیری
۰/۵۸	۰/۸۸	۰/۸۷	۰/۸۷	۰/۶۱	انگیزه مشارکت در ورزش

جدول ۲. نتایج بررسی روایی تشخیصی سازه‌های تحقیق

سازه‌ها	۱	۲	۳	۴	۵
۱ برون گرایی	۰/۷۷*				
۲ گشودگی در تجربه	۰/۳۶	۰/۷۸*			
۳ روانزندی	۰/۰۵	-۰/۰۰۹	۰/۷۲*		
۴ توافق پذیری	۰/۳۱	۰/۲۰	۰/۳۶	۰/۷۱*	
وظیفه مداری	۰/۱۷	۰/۳۲	۰/۲۱	۰/۲۸	۰/۸۳*
۵ انگیزه مشارکت در ورزش	۰/۵۵	۰/۴۳	۰/۵۶	۰/۷۴	۰/۲۸

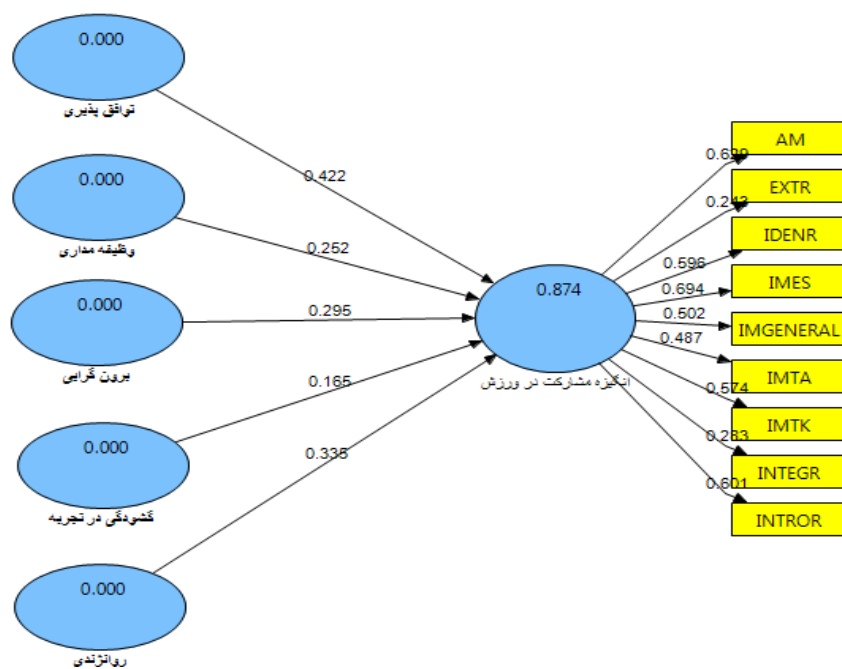
*AVE جذر

نتایج حاصل از آزمون مدل تحقیق نشان داد که اثر پنج عامل بزرگ شخصیت برون‌گرایی ($t=\beta, 50/7=0/29$); گشودگی در تجربه ($t=\beta, 04/5=0/16$); روانزندی ($t=\beta, 76/2=0/33$); توافق پذیری ($t=\beta, 56/8=0/42$); و وظیفه مداری ($t=\beta, 70/3=0/26$) بر انگیزه مشارکت در ورزش دانشجویان، اثری معنی دار و مثبت است (جدول ۳). همچنین نتایج نشان داد که پنج عامل بزرگ شخصیت در مجموع ۸۷ درصد از تغییرات متغیر انگیزه مشارکت در ورزش را تبیین می‌کنند (جدول ۱).

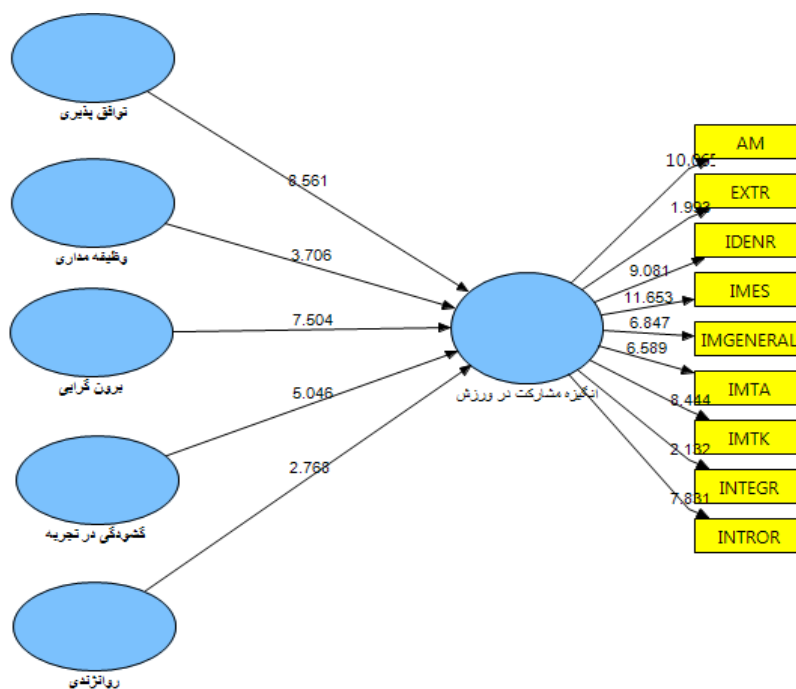
جدول ۳. اثر متغیرهای پیش بین بر متغیر ملاک تحقیق

متغیرهای پیش بین		متغیرهای ملاک
β	آماره t	انگیزه مشارکت در ورزش
۰/۲۹	۷/۵۰**	برون گرایی
۰/۱۶	۵/۰۴**	گشودگی در تجربه
۰/۳۳	۲/۷۶**	روانزندی
۰/۴۲	۸/۵۶**	توافق پذیری
۰/۲۶	۳/۷۰**	وظیفه مداری

** در سطح ۰/۰۱ معنی دار است

شکل ۲. مدل آزمون شده تحقیق در حالت تخمین استاندارد

شکل ۳. مدل آزمون شده تحقیق در حالت اعداد معنی داری

بحث و نتیجه گیری

در اولین فرضیه تحقیق، نتایج حاصل از آزمون مدل تحقیق نشان داد که عامل برون‌گرایی شخصیت؛ بر انگیزه مشارکت در ورزش دانشجویان، اثری معنی دار و مثبت دارد. این یافته با تحقیقات زیادی از جمله اینگلیدیو و مارکلند (۲۰۰۸)، لویس و ساتون (۲۰۱۱)، قادری (۲۰۱۲) و دوبرسک و بارتلینگ (۲۰۰۸) همخوانی دارند. افراد برون‌گرا غالباً افرادی هستند که انرژی خود را از دنیای بیرون و ارتباط با دیگران بدست می آورند. این افراد نیاز ذاتی دارند که با دیگران ارتباط داشته باشند و با آنها کار کنند بنابراین خود را در معرض فعالیت های اجتماعی گذاشته و از بودن در چنین موقعیت هایی لذت می برند. با توجه به ویژگی های ذکر شده می توان بیان کرد که برون گرا بودن به دلیل تمایل به مثبت و اجتماعی بودن با انگیزش مرتبط باشد. همچنین برون گرای می تواند از طریق درک ارزش و لذت از ورزش رفتارها را تنظیم کند. به عبارتی افراد برون گرا به دلیل درک این امر که مشارکت در ورزش می تواند نیاز برقراری ارتباط در آنها را ارضاء نماید، در ورزش مشارکت می کنند. ورزش یکی از مهم ترین روش ها برای برقراری روابط اجتماعی با افراد خصوصاً در بین جوانان است. دانشجویان به عنوان قشری که نیاز به برقراری روابط اجتماعی دارند، از گروه اهداف بزرگ ورزش هستند که انرژی خود را در گروه‌های دوستانه ورزشی تخلیه و از بودن در چنین شرایطی لذت می برند. بنابراین ایجاد یک فضای دوستانه و صمیمی، تضمین کننده مشارکت ورزشی دانشجویان در فعالیت های ورزشی است. البته نباید از نظر دور داشت که افراد درون‌گرا نیز با داشتن استقلال، خلاقیت و اعتماد به نفس، کمک شایانی به تیم های ورزشی و ارتقاء فعالیت ورزشی دارند که این خود دلیلی بر آن است که مدیران باید علاوه بر توجه به ویژگیهای شخصیتی دانشجویان در گرایش آنها به ورزش، به مناسب بودن فضاهای اجتماعی ورزشی برای ورود افراد با ویژگیهای شخصیتی مختلف نیزدقت عمل داشته باشند.

دیگر یافته تحقیق حاکی از این بود که اثر گشودگی در تجربه بر انگیزه مشارکت در ورزش دانشجویان، اثری معنی دار و مثبت است. این یافته با تحقیقات اینگلیدیو و مارکلند (۲۰۰۸)، لویس و ساتون (۲۰۱۱)، قادری (۲۰۱۲) و دوبرسک و بارتلینگ (۲۰۰۸) همخوانی دارند. بر اساس ادبیات مرتبط در حوزه گشودگی و تعاریف انجام شده از این متغیر، می توان بیان داشت که ویژگی های رفتاری افرادی که دارای این خصیصه شخصیتی می باشند؛ کنجکاوی، خرد ورزی، روشن فکری، انعطاف پذیری و پذیرش موقعیت های جدید می باشد. با توجه به این ویژگی ها می توان گفت که این افراد به دلیل داشتن حس کنجکاوی برای آگاهی از شرایط، موقعیت ها، و فعالیت های مختلف و همچنین تمایل به تجربه موقعیت ها و مسائل جدید، انگیزش بالایی برای مشارکت در ورزش دارند. از نظر روان شناسان افراد انعطاف پذیر، افراد قویتری در مقابل تغییرات و تجربه های جدید هستند. آنها درباره تغییرات اجباری واکنش مناسب تری دارند و راحت تر آنها را تحمل می کنند. بنابراین برای ورود به محیط های ناشناخته و مختلف از جمله محیط ورزش قدرت بیشتری دارند. بنابراین با توجه به این امر ارتباط بین بعد گشودگی شخصیت و انگیزه مشارکت در ورزش امری طبیعی و قابل انتظار است.

متولیان ورزش دانشجویان باید به این امر توجه داشته باشند که علاوه بر تسهیل مشارکت دانشجویان با گشودگی تجربه بالا، به افرادی که از نظر این بعد شخصیتی ضعیف هستند نیز توجه نمایند. برای ایجاد انگیزه در افرادی که دارای گشودگی پایینی هستند می توان از وجود دانشجویانی بهره برد که در این بعد شخصیتی قویتر هستند چراکه اعتماد بین دانشجویان به مراتب قدرت بیشتری نسبت به تشویق مستقیم، برای ایجاد انگیزه مشارکت در دانشجویان هستند.

نتایج حاصل از آزمون مدل تحقیق نشان داد که اثر عامل شخصیت روان‌زندگی بر انگیزه مشارکت در ورزش دانشجویان، اثری معنی دار و مثبت است. این یافته با نتایج تحقیق برینکمن (۲۰۱۳) که حاکی از ارتباط منفی و معنی دار ارتباط بین این متغیرها است، همخوانی ندارد. یعنی با افزایش ویژگی‌های روان‌زندگی در افراد، انگیزه آنها برای مشارکت ورزشی کم می‌شود. افرادی که دارای خصوصیت روان‌زندگی هستند غالباً ثبات هیجانی نداشته و راحت‌تر تحت تأثیر عوامل محیطی قرار می‌گیرند. این افراد به راحتی در موقعیت‌های استرس‌زا قرار گرفته و عصبانیت، ناراحتی و شکست را نشان می‌دهند. همین امر باعث می‌شود علاوه بر این که محیط ورزش برای آنها ناخوشایند گردد، این محیط را برای دیگران نیز آزار دهنده و نامطلوب نمایند. با توجه به این امر نداشتن انگیزه برای مشارکت در ورزش در افراد دارای این نوع ویژگی‌های شخصیتی امر طبیعی و قابل انتظار است که با نتایج تحقیق حاضر همخوانی ندارد. وجود ارتباط مثبت بین این بعد شخصیت و انگیزه مشارکت در ورزش در تحقیق حاضر را شاید بتوان به استنباط نادرست دانشجویان از این متغیر و مؤلفه‌های آن دانست.

در یافته دیگر تحقیق، اثر توافق‌پذیری بر انگیزه مشارکت دانشجویان در ورزش، اثری معنی دار و مثبت بود. همسو با این یافته اینگلیدیو و مارکلند (۲۰۰۸، ۲۰۰۴) بیان می‌کنند توافق‌پذیری از مهمترین ویژگی‌های شخصیتی می‌باشد که میل به شرکت در فعالیت ورزشی را بهبود می‌دهند. قادری و همکاران (۲۰۱۲) نیز توافق‌پذیری را پیش‌بین معناداری برای موفقیت ورزشی می‌دانند. توافق‌پذیری میزان همکاری و برخورد دوستانه را نشان می‌دهد بنابراین طبیعی است افرادی که دارای توافق‌پذیری بالایی هستند، تمایل بیشتری برای شرکت در فعالیت‌های گروهی از جمله ورزش داشته باشند. از طرفی مدیران ورزش دانشجویی باید به این امر توجه داشته باشند که تشویق و تحسینی که در جریان فعالیت‌های ورزشی نیز می‌تواند انگیزه شرکت در فعالیت‌های ورزشی را در بین افرادی که دارای بعد توافق‌پذیری بالایی هستند، افزایش دهد. ایجاد جو همدلی، فداکاری و صمیمیت با وجود چنین افرادی در بین ورزشکاران تقویت می‌گردد و باعث مطلوبیت فضای ورزشی برای مشارکت هرچه بیشتر دانشجویان می‌گردد.

دیگر نتایج حاصل از آزمون مدل تحقیق نشان داد که اثر عامل وظیفه‌مداری بر انگیزه مشارکت در ورزش دانشجویان، اثری معنی دار و مثبت است. نتایج این تحقیق با یافته‌های قادری و همکاران (۲۰۱۲)، لویس و ساتون (۲۰۱۱) و برینکمن (۲۰۱۳) همخوانی دارد. افراد وظیفه‌گرا تمایل بیشتری به کنترل خود و تمرکز بر روی اهداف دارند و با توجه به مسئولیت‌پذیری بالایی که دارند به راحتی می‌توان مسئولیت‌های مختلف را به آنها واگذار کرد. اگر بتوان مشارکت در فعالیت‌های ورزشی را برای آنها هدف کرد و مسئولیت‌های مهم ورزشی به این افراد داد براحتی می‌توان انگیزه مشارکت آنها را در فعالیت‌های ورزشی بالا نگه داشت. حتی می‌توان پا را فراتر برد و ایجاد انگیزه مشارکت ورزشی در بین دانشجویان را به عنوان یک مسئولیت به آنها سپرد که با توجه به حس وظیفه‌شناسی و مسئولیت‌پذیری می‌توان از تلاش حداکثری آنها در این زمینه سود برد.

در مجموع نتایج این تحقیق نشان داد که شناخت ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان برای جلب مشارکت آنها در ورزش بسیار مهم است. اگر مدیران، اساتید و مربیان درک روشنی از نیمرخ شخصیتی دانشجویان داشته باشند می‌توانند با استفاده از آنها در زمان و موقعیت مناسب، نه تنها انگیزه مشارکت در آنها را ایجاد کنند بلکه از برخی از این ویژگی‌ها به عنوان یک نیروی کمکی در پیشبرد اهداف ورزشی و بالا بردن توان جذب دیگر دانشجویان به

ورزش استفاده کنند؛ و با ایجاد شرایط و بروز رفتارهایی که متناسب با ویژگی‌های شخصیتی آنها است، احتمال ترک ورزش را در آنها پایین آورد و زمینه‌هایی برای پیشرفت آنها در فعالیت‌های ورزشی به وجود آورد.

منابع و مأخذ

1. Fazzel, J. (2010). Comparison of personality between men and women athletes and non-athletes. *Development and motor learning journal*, 8, 81-98.
2. Bahrani, M and Latifiyan, M. (2008). Relationship between personality big five and Dimensions academic motivation among secondary students of Shiraz. *New Thoughts on Education*, 5(4), 29-42.
3. Maddi S. R, (1996). *Personality theories: A comparative analysis*, Brooks /Cole publishing Company USA.
4. Maslow Abraham H, (1987). *Motivation and Personality*, Revised By: Frager R, Fadiman J, MacReynold C, Cox R, (3 ed.) New York, Addison Wesley Logman Inc.
5. Vermetten Y. J, Lodewijks H. G & Vermunt J. D, (2001). The role of personality traits and goal orientation in strategy use, *Contemporary Educational psychology*, Vol. 26, pp. 149-170.
6. Komaraju, M & Karau S. J, (2005). The relationship between the big five personality traits and academic motivation, *Personality and Individual Differences*, Vol. 39 (3). pp. 557-67.
7. Shahr G, E, Kalnizki, Shulman Sh & Blatt S. j, (2005). personality, motivation, and construction of goals during the transition to adulthood, *Personality and Individual Differences*, Vol. 40 (1), pp 53-61.
8. Zweing D & Webster J, (2004). What are we measuring? An examination of the relationships between the big-five Personality traits, goal orientation, and performance intentions, *Personality and Individual Differences*, Vol. 36 (7), pp.: 1693-1708
9. McCrae, R. R., & Costa, P.T. (2004). A contemplated revision of the NEO Five-Factor Inventory. *Personality and Individual Differences*, 36, 587-596.
10. Van den A, Y., Nys, K., Rzewnicki, R., & Van Mele, V. (2001). Personality and the athlete. In R. N. Singer, H. A. Hausenblas, & C. M. Janelle (Eds.), *Handbook of sport psychology* (pp. 239-268). New York, NY: Wiley.
11. Ghaderi, D and Ghaderi, M. (2013). Survey the relationship between big five factor, happiness and sport achievement in Iranian athletes. *Annals of Biological Research*, 3 (1):308-312

12. Mirzaei, A. Nikbakhsh, R. Sharififar, F. (2013). The relationship between personality traits and sport performance. *European Journal of Experimental Biology* 3 (3):439-442.
13. Allen, M. S., Greenlees, I., & Jones, M. (2011). An investigation of the five-factor model of personality and coping behavior in sport. *Journal of Sports Sciences*, 29(8),841-850.
14. Binboga, E., Guven, S., Catikkas, F., Bayazit, O., & Tok, S. (2012). Psychophysiological responses to competitive and the Big Five personality traits. *Journal of Human Kinetics*, 33, 187-194.
15. Dobersek, U and Bartling, C. (2008). Connection between personality type and sports. *American journal of psychological research*, 4(1), 21-28.
16. Ingledew & Markland (2008). The role of motives in exercise participation. *Psychology and Health*, 23, 807-828.
17. Ingledew, D. K., Markland, D., & Sheppard, K. E. (2004). Personality and self-determination of exercise behavior. *Personality and Individual Differences*, 36,1921-1932.
18. Kaiseler, M., Polman, R. C. J., & Nicholls, A. R. (2012). Effects of the Big Five personality dimensions on appraisal coping, and coping effectiveness in sport. *European Journal of Sport Sciences*, 12(1), 62-72.
19. Lewis & Sutton (2011). Understanding exercise behavior: Examining the interaction of exercise motivation and personality in predicting exercise frequency. *Journal of Sport Behavior*, 34(1), 82-97.
20. McKelvie, S. Lemieux P. & Stout D. (2003). Extraversion and neuroticism in contact athletes, no contact athletes and nonathletic: a research note. *Athletic Insight* 5, np.
21. Liu, W; Wei, B; Li, Y. (2011). Perceived competence, motivation, and physical activity participation among college students. The Preliminary Program for 2011 AAHPERD National Convention and Exposition.
22. Jafari Siavashani, F; Ghadimi, B; Behaen, B; Same, H (2010). Study of student motivation for doing physical activities (Health-Related factors against physical appearance related factors). *World Applied Sciences Journal*, Vol. 10, No 2: 322-326.
23. Dacey, M; Baltzell, A; Zaichkowsky, L. (2008). Older adults' intrinsic and extrinsic motivation toward physical activity. *Journal of Health Behavior*, 32(6):570-582.
24. Bastos, A S, & Gonzalez و R and Marquez, S. (2006). Motives for participation in physical activity by Brazilian adults. *Journal of Perceptual and Motor Skills*, Vol102: 358-367.
25. Stuntz, M; Weiss, R; Cherly p. (2010). Motivating children and adolescents to sustain a physically active lifestyle. *Journal of Lifestyle Medicine*, vol 4, No. 5:433-444.

26. Netz, Y. Raviv, S. (2004). Age differences in motivational orientation toward physical activity: An application of social cognitive theory. *Journal of Psychology Interdisciplinary and Applied*. Vol138, No1: 35-78.
27. Kilpatrick, M; Hebert, E; Bartholomew, J. (2005). College students' motivation for physical activity: Differentiating men's and women's motives for sport participation and exercise. *Journal of American College Health*, vol 54, no 2: 87-94.
28. Wicker, P & Breuer, C and Pawolowski, T. (2009). Promoting Sport for All to Age-specific Target Groups: the Impact of Sport Infrastructure. *European Sport Management Quarterly*, Vol 9, No 2: 103-118.
29. Brinkman, Craig. (2013). The Big Five Personality Model and Motivation in Sport. A Thesis Submitted to the faculty of Miami University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Science Department of Kinesiology and Health.
30. Lonsdale, C., Hodge, K., & Rose, E. (2008b). The behavioral regulation in sport questionnaire (BRSQ): Instrument development and initial validity evidence. *Journal of Sport & Exercise Psychology*, 30, 323-355.
31. Fornell, C., & Larcker, D. F. (1981). "Evaluating structural equation models with unobservable variables and measurement error". *Journal of marketing research*, 18(1); 39- 50.

The effect of big five personality traits on Motivation to participate in sport among students of Shiraz University

Hamid Reza Safari Jafarloo¹- Mohammad Hassan Abdollahi² - Amir Ghanborpour Nosrati³
(Ressive:*****;Accept: *****)

The purpose of this research was to study the effects of big five personality traits on Motivation to participate in sport among students of Shiraz University. Statistical Society of the study was students of Shiraz University and sample population is 377 students. For this purpose, Five Factor Inventory Questionnaire (Neo, 1994) and Behavioral Regulation in Sport Questionnaire (BRSQ; Lonsdale, Hodge, & Rose, 2008) was used. Based on the result of structural equation modeling, research instruments had the acceptable reliability and Diagnostic Validity. For data analysis and identification the effect of research variables, Structural equation modeling used to Smart PLS Software was used. Findings showed, the effect of big five personality traits includes extraversion ($t=7/50$, $\beta=0/29$), openness to experience ($t=5/04$, $\beta=0/16$), neuroticism ($t=2/76$, $\beta=0/33$), agreeableness ($t=8/56$, $\beta=0/42$), and conscientiousness ($t=3/70$, $\beta=0/26$) was significant and positive effect on Motivation to participate in sport among students of Shiraz University. Also result showed that big five model of personality in sum explain %87 of variation of Motivation to participate in sport. According to the effect of personality traits on Motivation to participate in sport, it can be said that attention to personality traits in process of sport programming can increase participation in sport of students.

Keywords

Personality, motivation, participate in sport, student, Shiraz University.

---

1 . Assistant Professor of Sport Management, Jahrom University

2 . Assistant Professor of Sport Management, Shiraz University (Corresponding Author: Email: Abdollahi.1975@yahoo.com)

3 . Assistant Professor of Sport Management, University of Kashan